

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

I

Коли він дійшов до переправи, уже запали сутінки.

Хоч міг прийти сюди набагато раніше, зволікав.

Спочатку пообідав із друзями в Редкі — легка, буденна розмова, плітки про спільних друзів, що означало: усередині він скулювався від того, що збирається вчинити. Друзі запропонували залишитися на чай, і він не відмовив. Однак зрештою довелося визнати, що він більше не може відкладати це питання.

Замовлена машина прибула. Він попрощався й проїхав сім миль прибережним шосе з інтенсивним рухом, а потім звернув на лісову просіку, що виходила до невеликого кам'янистого річкового молу.

Водій енергійно зателенькав великим дзвоном, щоб викликати пором із протилежного берега.

— Я вам більше не потрібен, сер?

— Ні, — сказав Артур Калгарі. — Я розпорядився, щоб за годину на іншому березі мене зустрів автомобіль і відвіз до Драймута.

Водій отримав свою плату та чайові. Вглядаючись у темні річки, повідомив:

— Пором наближається, сер.

Тихо побажавши на добраніч, він розвернув машину та зник за пагорбом. Артур Калгарі залишився стояти на

краю пірсу на самоті зі своїми думками та побоюванням того, що на нього чекає. «Яка дика місцина, — думалось йому. — Можна уявити, що ти біля шотландського бозна-куди закинутого озера». Одначе всього за кілька миль звідси — у Редкі — були готелі, крамниці, коктейль-бари та юрби людей. Він замислився (і не вперше) над дивовижними контрастами англійського ландшафту.

Почувся тихий сплеск весел — до невеликого причалу пристав пором. Артур Калгарі зійшов у човен поголою сходнею, яку притримував багром поромник — такий старезний чолов'яга, що в Калгарі виникло дивне враження, наче той із човном належали одне одному, були єдиним цілим.

Коли вони відпливали, із моря повіяв холодний вітерець.
— Холодний сьогодні вечір, — сказав перевізник.

Калгарі відповів щось підхоже. А тоді погодився, що таки прохолодніше, ніж напередодні.

Помітив — чи вирішив, що помітив — приховане зацікавлення в очах поромника. Тут він був чужинцем. Чужинцем після закриття туристичного сезону. Ба більше, прибув у незвичайний час — надто пізно для чаю в кафе біля молу. Не мав багажу, отож не планував залишитися. (Чому він дістався сюди о такій пізній годині? — замислився Калгарі. — Може, насправді, підсвідомо відтягував цю мить. Відтягував до останнього те, що повинен зробити?) Перетнути Рубікон — це річка... річка... Його думки повернулися до іншої річки — Темзи.

Він подивився на воду невидючими очима (то було тільки вчора?), а потім знову глянув на чоловіка за столом навпроти нього. У тих вдумливих очах було щось, чого не

міг зрозуміти. Потайливість, щось, про що думалося, та що не викривалося...

— Вочевидь, — осягнув він, — вони навчилися ніколи не виказувати свої думки.

Уся ця історія, як добре помізкувати, і справді жахлива. Він мусив зробити те, що мало бути зробленим, а потім *забути* це!

Згадавши вчорашню розмову, він спохмурнів. Гарний, тихий, байдужий голос мовив:

— Докторе Калгарі, ви абсолютно певні того, що хочете зробити?

Схвильовано на те відповів:

— Що ще я *можу* зробити? Гадаю, ви й самі це розумієте? Ви ж згодні зі мною? Я не можу від цього втікати.

Однаке він не зрозумів відчуженого виразу сірих очей, та й відповідь його трохи збентежила.

— Треба уважно вивчити питання, розглянути всі аспекти.

— Із точки зору справедливості можливий тільки один аспект.

Він говорив пристрасно, подумки визнаючи це нищою спробою «не дати ходу» справі.

— У певному сенсі я згоден. Але тут дещо більше. Більше за, скажімо, справедливість.

— Я не згоден. Треба подумати про родину.

Співрозмовник швидко підтакнув:

— Безумовно, так. Саме так. Про них я і говорив.

Калгарі це здавалося нісенітницею! Бо коли думаєш про них...

Тоді інший чоловік тим самим приємним голосом підсумував:

— Усе цілком залежить від вас, докторе Калгарі.

— Що ж, робіть, як вважаєте правильним.

Човен пристав до берега. Рубікон перейдено.

Із м'яким акцентом, властивим західним графствам, озвався поромник:

— Чотири пенси, сер. Чи ви повернетесь?

— Ні, — відповів Калгарі. — Не повернуся. (Якими пророчими були ці слова!)

Він розрахувався, а потім запитав:

— Ви часом не знаєте будинку із назвою Сонячний Ріг?

Старий одразу ж похвавився. У його очах спалахнули вогники цікавості.

— Чому ж, знаю. Он там, праворуч від вас, проступає за деревами. Підніміться вздовж пагорба та зверніть праворуч, а потім новою дорогою повз забудови. Цей будинок аж наприкінці.

— Дякую.

— Ви сказали Сонячний Ріг? Де місіс Аргайл...

— Так, так... — перервав його Калгарі. Він не хотів це обговорювати. — Сонячний Ріг.

Ледача й досить особлива посмішка викривила губи поромника, раптом роблячи його схожим на древнього хитрого фавна.

— То вона називала так той будинок під час війни. Це був новий будинок, щойно зведений, і ще не мав назви. Але земля, на якій він стояв, лісовий виступ — Гадючий Ріг, отак! Але Гадючий Ріг не подобався їй, не для назви

будинку. Сонячний Ріг — от як назвала. А ми всі тут називаємо його Гадючий Ріг.

Калгарі швидко подякував, попрощався і почав підніматися пагорбом. І хоч здавалося, що нікого немає, він відчував, як на нього зиркають із вікон невидимі очі тих, хто добре знає, куди він іде, хто перемовляється поміж себе: «Він іде до Гадючого Рогу...»

Гадючий Ріг. Якою слухною була ця назва!

Нехай спізнає, що гадючі зуби — це менший страх...¹

Він швидко опанував свої думки. Треба зібратися і зосередитися на тому, що він мусить сказати...

II

Калгарі підійшов до кінця нової дороги, з гарними будинками по обидва боки, до кожного з яких прилягав невеликий садочок, площею одна восьма акра, де росли альпійські рослини, хризантеми, троянди, шавлії, герані — залежно від уподобань власників.

Наприкінці дороги була брама з написом готичними літерами «СОНЯЧНИЙ РІГ». Він відчинив її та попрямував коротким заїздом. Перед ним стояв будинок — сучасний, міцний, безликий будинок із похилим дахом і верандою. Він міг стояти в будь-якому пристойному передмісті чи житловому мікрорайоні. На думку Калгарі, будинок не відповідав панорамі. Бо панорама вражала.

¹ Король Лір. Дія перша, сцена четверта (переклад з англ. М. Рильського).